

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
Кафедра професійної мовної комунікації**

Ненько Ю.П.

**ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
за спеціальністю 053 «Психологія»
за освітньо-професійною програмою
«Екстремальна та кризова психологія»**

Черкаси – 2023

ББК 81.2
К 68

Ненько Ю. П.

Методика викладання у вищій школі: завдання та методичні вказівки для виконання контрольної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 «Психологія» за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія». – Черкаси: Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2023. – 12 с.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри іноземних мов, протокол №2 від 04 вересня 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	4
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ	5
ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	8
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	10
ДОДАТКИ.....	12

ВСТУП

Завдання та методичні вказівки для виконання контрольної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 «Психологія» за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія»

Представлений посібник складається з трьох розділів, списку рекомендованої літератури та додатків. У посібнику викладено матеріали, необхідні для самостійного виконання контрольної роботи з дисципліни «Методика викладання у вищій школі», подано інформацію щодо організаційно-методичного забезпечення самостійної роботи здобувача, вимог до оформлення контрольної роботи та вибору варіанту, теоретичних питань для виконання контрольної роботи.

Завдання, що становлять зміст контрольної роботи, охоплюють усю теоретичну структуру курсу дисципліни, і сформульовані так, що повною мірою дають змогу перевірити ступінь засвоєння теоретичного матеріалу.

Кожен варіант контрольної роботи містить два питання. Усі варіанти рівнозначні за своєю складністю і потребують застосування широкого діапазону знань, спрямовані не на просте відтворення окремих аспектів тієї чи іншої проблеми, а вимагають активізації творчої мисленнєвої діяльності здобувачів освіти.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Головною метою самостійної роботи здобувача є формування його/її пізнавальної активності, засвоєння основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості.

Основними завданнями самостійної роботи здобувача є засвоєння в повному обсязі основної теоретичної бази навчальної дисципліни та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної

(практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні встановлених стандартів.

Зміст самостійної роботи здобувача визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача. Самостійна робота охоплює: підготовку до аудиторних занять; виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; самостійну роботу; підготовку до всіх видів контрольних випробувань тощо.

Самостійному вивченню здобувачами курсу чи окремих його тем передують оглядові лекції, на яких розглядаються завдання та послідовність вивчення курсу, найбільш важливі та проблематичні аспекти дисципліни, особливості їхнього вирішення у сучасних умовах глобалізації освітньої діяльності.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Методика викладання у вищій школі».

Контрольну роботу оформляють на аркушах формату А4, виконують рукописним, машинописним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом на одному боці аркуша білого паперу.

При машинописному виконанні контрольну роботу друкують через півтора інтервали, з розрахунку не більш 30 рядків на сторінці за умов рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менш, ніж кегль 14.

Текст слід друкувати, витримуючи параметри сторінок: верхній, нижній береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 15 мм. Під час виконання роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого зображення машинописним

способом або від руки. Виправлене повинно бути такого ж кольору, як і основний текст.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, передивитися записи, зроблені на лекціях.

На обкладинці необхідно вказати назву навчального закладу, факультету, навчальної дисципліни, що вивчається, шифр залікової книжки, прізвище, ім'я та по батькові здобувача (Додаток А).

Під час виконання роботи необхідно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретними, написані державною мовою, акуратно оформлені.

У тексті контрольної роботи обов'язкове посилання на літературні джерела, перелік яких наводиться у списку використаної літератури. У список літератури вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання.

Бібліографічні посилання – це сукупність відомостей про літературне джерело, що використовується в тексті контрольної роботи. Джерела в списку літератури потрібно розташовувати згідно порядку посилань в тексті роботи чи алфавітному порядку. Посилання в тексті на джерела слід зазначати у квадратних дужках, порядковий номер джерела визначається згідно із списком літератури.

У кінці роботи необхідно вказати перелік використаної літератури. Зразок правил оформлення бібліографічного опису літератури наведений у додатку Б. Виконана робота прикріплюється у Google Class у відповідну графу на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань здобувачів із дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.

2. Здатність здобувача диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання.

Контрольна робота з дисципліни «Методика викладання у вищій школі» складається із двох теоретичних питань.

Обов'язковими вимогами до теоретичних завдань є: повна відповідь на питання; посилання на літературні джерела та їхній список. Контрольна робота оцінюється відповідною сумою балів. У разі незарахування контрольної роботи вказуються причини цього. Контрольна робота може бути незарахована у випадках:

- виконано не той варіант контрольної роботи;
- теоретичне завдання виконане з порушенням вимог до нього;
- не виконано або не вірно виконано одне із завдань.

Отримавши незараховану контрольну роботу, здобувач зобов'язаний уважно ознайомитися із зауваженнями і внести в роботу відповідні зміни та доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно» і направити її на перевірку.

Вибір варіанту

Варіант контрольної роботи визначається за двома останніми цифрами залікової книжки студента, у відповідності з таблицею 1. Наприклад, номер залікової книжки 10045. Отже, варіант контрольної роботи – 45.

За таблицею 1 визначаємо номери питань вказаного варіанту – 6, 26.

Таблиця вибору завдань

		Остання цифра шифру залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	0	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	1	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	2	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	3	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	4	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	5	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	6	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	7	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	8	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	9	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Завдання освіти, виховання і розвитку особистості здобувача вищої школи.
2. Показники якості навчання у вищій школі.
- 3 Державні стандарти освіти та їх функції
4. Психологічна структура діяльності педагога, її основні компоненти.
5. Основні напрями діяльності викладача вищого навчального закладу.
6. Педагогічний професіоналізм викладача вищого навчального закладу, його основні компоненти.
7. Навчально-методичний комплекс зі спеціальності «Методика викладання у вищій школі».
8. Навчальний графік, робочі програми і тематичні плани.
9. Організація аудиторної роботи зі студентами.
10. Роль кафедри в управлінні навчальним процесом.
11. Історія виникнення лекції у вищій школі.
12. Роль і значення лекції у професійній діяльності викладача вищої школи.
18. Підготовка до лекції.
13. Динаміка лекцій.

14. Методика і техніка читання лекцій.
15. Прийоми активізації процесу сприйняття здобувачами лекцій.
16. Навчально-методичне забезпечення проведення лекцій.
17. Лектор та аудиторія. Складові іміджу лектора.
18. Особливості підготовки та проведення практичних, лабораторних і семінарських занять.
19. Написання конспекту.
20. Види і типи семінарів. Види самостійної роботи здобувачів.
21. Метод «портфоліо» в структурі самостійної роботи.
22. Дистанційне навчання в системі освіти.
23. Комп'ютерна підтримка самостійної роботи здобувачів.
24. Передумови забезпечення ефективності самостійної роботи здобувачів.
25. Навчально-методичне забезпечення самостійної навчально-пізнавальної діяльності, науково-дослідної й індивідуальної роботи студентів.
26. Наукова робота студентів у системі професійної підготовки.
27. Форми і види науково-дослідної роботи здобувачів (з урахуванням специфіки ЗВО, факультету і спеціалізації).
28. Методи організації науково-дослідної роботи здобувачів.
29. Формування вміння працювати з науковою літературою.
30. Вимоги до написання наукової статті.
31. Методика організації курсового та магістерського проектування.
32. Організація практичної підготовки спеціалістів.
33. Керівництво позааудиторною роботою здобувачів.
34. Організація навчальної і науково-дослідницької роботи ад'юнктів та аспірантів.
35. Загальні та відмінні риси системи вищої освіти європейських країн і України.
36. Виникнення нових форм навчання у вищій школі.
37. Принципи ефективної взаємодії викладачів і здобувачів
38. Основні тенденції розвитку вищої школи в Європі.
39. Вимоги до виконання дисертацій на отримання наукового ступеня доктора філософії.

40. Докторантура як вища форма підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Барбашова І.А Дидактика: навч. посібник для ст-тів ВНЗ. 2-е видання. Донецьк: Ландон-XXI, 2011. 228 с.
2. Барбашова І.А Загальні основи педагогіки: навч. посібник для ст-тів ВНЗ. 2-е видання. Донецьк: Ландон-XXI, 2011. 126 с.
3. Богданова І. М., Бужина І. В., Дідусь Н. І. Педагогіка: навч. посібник. Х.: Одиссей, 2003. 352 с.
4. Вишневський О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. Вид. 3-є, доопрац. і допов. К.: Знання, 2008. 568 с.
5. Вітвицька, С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посіб. К.: Центр навчальної л-ри, 2003. 320 с.
6. Голік О.Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: навч. посібник Донецьк: Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2010. 242 с.
7. Застосування телекомунікаційних засобів у навчальному процесі (психолого-педагогічні аспекти): навчально-методичний посібник / авт. кол.; за ред. М.Л. Смульсон. К.: Педагогічна думка, 2008. 256 с.
8. Каплінський В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с
9. Козлова Г. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, ротапінт, 2014. 200 с.
10. Малихін О.В., Павленко І.Г., Лаврентьєва О.О., Матукова Г.І. Методика викладання у вищій школі. ЦУЛ, 2020. 262 с.
11. Михайличенко О. В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі: навчальний посібник. 2-ге вид., доп. та перероб. Суми, СумДПУ, 2009. 122 с.
12. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. К.: ЧП, 2007. 211 с.
13. Ненько Ю.П. Підготовка фахівця як предмет психолого-

педагогічного аналізу. Збірник наукових праць «Професійна освіта: проблеми і перспективи». – Київ: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2017. Випуск 12. С. 41-46.

14. Ненько Ю.П. Професійний саморозвиток педагога: світові тенденції. Науковий журнал «Освітній простір України». – Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. Випуск 14. С. 96–102.

15. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

16. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано–Франківськ, 2022. 180 с.

17. Ярошук Л.Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти: навч. посібник. Луцьк, 2010. 308с.

Інформаційні ресурси

У процесі виконання контрольної роботи рекомендовано за потреби використовувати вітчизняну нормативно-правову базу (закони, постанови, положення, накази), сайт Міністерства освіти і науки України, інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

ДОДАТКИ

Додаток А

**ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ
ЧОРНОБИЛЯ**

**НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

ВІДДІЛЕННЯ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з дисципліни «Методика викладання у вищій школі»
(назва дисципліни)

Студента (ки) 1-го курсу
1 групи ОР «магістр»
Спеціальності 053 «Психологія»
Іваненка І.І.
Шифр 879

Черкаси – ___ рік